

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1999 ΜΕΧΡΙ 2000**

Κοινοποίηση συγκέντρωσης αναφορικά με την εξαγορά του μετοχικού κεφαλαίου της Eurobank Ergasias A.E. από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. μέσω Δημόσιας Πρότασης

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου,	Πρόεδρος
κ. Λεόντιος Βρυωνίδης,	Μέλος
κα. Ελένη Καραολή,	Μέλος
κ. Κώστας Μελανίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 17 Δεκεμβρίου 2012

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης αποτελεί η πράξη συγκέντρωσης που κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (στο εξής η «Επιτροπή») στις 21 Νοεμβρίου 2012, από την εταιρεία Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. (στο εξής η «Εθνική Τράπεζα»), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του περί Ελέγχου των Συγκεντρώσεων Επιχειρήσεων Νόμου 22(Ι)/99, ως έχει τροποποιηθεί (στο εξής ο «Νόμος»).

Η εν λόγω κοινοποίηση αφορά την εξαγορά μετοχικού κεφαλαίου της Eurobank Ergasias A.E. (στο εξής η «Eurobank») από την Εθνική Τράπεζα, μέσω δημόσιας πρότασης.

Οι συμμετέχουσες στην παρούσα συγκέντρωση επιχειρήσεις είναι οι ακόλουθες:

1. Η Εθνική Τράπεζα που αποτελεί ανώνυμη εταιρεία, δεόντως εγγεγραμμένη σύμφωνα με τους νόμους της Ελληνικής Δημοκρατίας, με μετοχές εισηγμένες

στο Χρηματιστήριο Αθηνών καθώς και στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Η εν λόγω εταιρεία δραστηριοποιείται στην αγορά παροχής χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών. Οι μετοχές της Εθνικής Τράπεζας κατέχονται τόσο από ιδιώτες όσο και από θεσμικούς επενδυτές.

Η Εθνική Τράπεζα είναι ένας από τους μεγαλύτερους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στην Ελλάδα. Ο πυρήνας εστίασης της εν λόγω Τράπεζας εκτός της Ελλάδας, είναι στην Τουρκία και την Νοτιοανατολική Ευρώπη, ήτοι την Βουλγαρία, τη Σερβία, τη Ρουμανία, την Αλβανία, την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και την Κύπρο και,

2. Η Eurobank που αποτελεί ανώνυμη εταιρεία, δεόντως εγγεγραμμένη σύμφωνα με τους νόμους της Ελληνικής Δημοκρατίας, με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η εν λόγω εταιρεία προσφέρει τραπεζικά και χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες και δραστηριοποιείται μέσω καταστημάτων και θυγατρικών της εταιρειών στην Ελλάδα, Κύπρο, Λουξεμβούργο, Ρουμανία, Βουλγαρία, Πολωνία, Σερβία, Ουκρανία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Υπηρεσία, ενεργώντας στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35 του Νόμου, με σχετική επιστολή της με ημερομηνία 23 Νοεμβρίου 2012 ενημέρωσε τον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού σχετικά με την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση.

Στις 7 Δεκεμβρίου 2012 η παρούσα πράξη συγκέντρωσης δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ως ορίζει το άρθρο 13(3) του Νόμου.

Η Υπηρεσία έχοντας διεξάγει την προκαταρκτική αξιολόγηση της συγκέντρωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Νόμου, υπέβαλε γραπτή έκθεση με ημερομηνία 12 Δεκεμβρίου 2012 στην οποία καταγράφεται η αιτιολογημένη της γνώμη ως προς το συμβατό ή μη της υπό εξέτασης συγκέντρωσης με την ανταγωνιστική αγορά.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 2012 μετά από μελέτη, ανταλλαγή απόψεων, διαβουλεύσεις και συζήτηση μεταξύ των μελών της, αφού αξιολόγησε το ενώπιόν της υλικό και όλα τα στοιχεία που περιέχονται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγούνται σε αυτή σύμφωνα με το Νόμο και βάσει της διαδικασίας που ο εν λόγω Νόμος προβλέπει, αποφάσισε ακολουθώντας το πιο κάτω σκεπτικό:

Ουσιαστικό στοιχείο για την εξέταση της παρούσας πράξης συγκέντρωσης αποτελεί η έννοια της «συγκέντρωσης» επιχειρήσεων και η εν γένει ύπαρξή της, ως η έννοια αυτή ορίζεται στο άρθρο 4 του Νόμου.

Η υπό εξέταση συγκέντρωση πραγματοποιείται στη βάση Δημόσιας Πρότασης η οποία ανακοινώθηκε από την Εθνική Τράπεζα στις 5 Οκτωβρίου 2012 και αφορά την εξαγορά όλων των συνήθων εκδομένων μετοχών της Eurobank. Βάσει της Δημόσιας Πρότασης, η εξαγορά των μετοχών της Eurobank θα γίνει στη βάση ανταλλαγής μετοχών με μετοχές της Εθνικής Τράπεζας.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της Δημόσιας Πρότασης, η πρόθεση της Εθνικής Τράπεζας είναι να προχωρήσει σε συγχώνευση, με την οποία θα απορροφήσει την Eurobank, που θα παύσει να υφίσταται ως νομική οντότητα.

Επισημαίνεται το γεγονός ότι συγκεκριμένοι μέτοχοι της Eurobank που αντιπροσωπεύουν το 43,6% του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Eurobank έχουν ήδη δεσμευθεί να αποδεχτούν τη Δημόσια Πρόταση.

Η απόκτηση συμμετοχής χωρίς πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου δεν παρέχει κατά κανόνα έλεγχο, ακόμη και αν συνεπάγεται, απόκτηση της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου. Παραταύτα, αποκλειστικός έλεγχος μπορεί να αποκτηθεί με «ειδική μειοψηφία».¹ Είναι δυνατόν ένας μόνο μειοψηφών μέτοχος να θεωρηθεί ότι έχει de facto τον αποκλειστικό έλεγχο, στην περίπτωση που οι υπόλοιπες μετοχές είναι διάσπαρτες σε μεγάλο αριθμό μετόχων και εφόσον παρατηρείται ότι ο εν λόγω μέτοχος έχει σταθερή πλειοψηφία σε ψήφους στις γενικές συνελεύσεις, καθόσον οι λοιποί μέτοχοι ούτε είναι παρόντες ούτε εκπροσωπούνται στις συνελεύσεις αυτές.

Στην υπόθεση *Arjomari Wiggins Teape*² η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι παρόλο που η εταιρεία *Arjomari* θα κατείχε μόνο το 39% της εταιρείας *WTA* μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, η εν λόγω εταιρεία θα ήταν σε θέση να ασκήσει αποφασιστική επιρροή στην *WTA* επειδή το υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο της *WTA* ανήκει σε 107,000 άλλους μέτοχους, κανένας από τους οποίους δεν κατείχε περισσότερο από 4% του μετοχικού κεφαλαίου και μόνο 3 μέτοχοι είχαν πάνω από 3% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε ότι η υπό εξέταση συναλλαγή αποτελούσε συγκέντρωση καθότι η *Arjomari* θα αποκτούσε τον έλεγχο της επιχείρησης.

¹ Ευρωπαϊκό Δίκαιο Επιχειρήσεων του Ανταγωνισμού, Γεώργιος Σπ. Καρύδης, 2001.

² Case No. IV/M.025 - *Arjomari Wiggins Teape*, 10/2/1990.

Στην παρούσα πράξη συγκέντρωσης η δομή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της Eurobank μετά την ολοκλήρωση της προτεινόμενης συναλλαγής εξαρτάται από το ποσοστό αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης. Το ελάχιστο μετοχικού κεφαλαίου που θα κατέχει η Εθνική Τράπεζα είναι 43,6% των συνήθων μετοχών της Eurobank, το οποίο ισοδυναμεί με το ποσοστό που ανήκει σε μετόχους οι οποίοι έχουν ήδη υπογράψει αμετάκλητη συμφωνία να προσφέρουν τις μετοχές τους. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα εμπλεκόμενα μέρη, κανένας από τους μετόχους της Eurobank οι οποίοι κατέχουν δικαιώματα ψήφου δεν κατέχει άμεσα ή και έμμεσα ποσοστό που υπερβαίνει το 4,38% του μετοχικού της κεφαλαίου. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τα εμπλεκόμενα μέρη, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank είναι διάσπαρτο σε μεγάλο αριθμό μετόχων, το 43,6% θα δώσει στην Εθνική Τράπεζα ποσοστό ελέγχου επί της Eurobank.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα πραγματικά στοιχεία και γεγονότα που περιβάλλουν την υπό εξέταση πράξη συγκέντρωσης, αφού προέβη στην αξιολόγηση τους με βάση την έννοια της συγκέντρωσης, όπως αυτή προσδιορίζεται στο πιο πάνω αναφερόμενο άρθρο, καταλήγει ότι η υπό εξέταση πράξη συνιστά συγκέντρωση υπό την έννοια του άρθρου 4(1)(β) του Νόμου.

Επίσης, με βάση τα στοιχεία που περιέχονται στο έγγραφο της κοινοποίησης, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι στην υπό αναφορά συγκέντρωση πληρούνται οι προϋποθέσεις που το άρθρο 3(2)(α) του Νόμου θέτει και ως εκ τούτου, η κοινοποιηθείσα πράξη συγκέντρωσης είναι κατά Νόμο μείζονος σημασίας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι για το έτος 2011, ο κύκλος εργασιών της Εθνικής Τράπεζας ήταν περίπου [...] ³ και ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της Eurobank, για το ίδιο έτος ήταν περίπου [...]. Η Επιτροπή, περαιτέρω, διαπιστώνει ότι και οι δύο συμμετέχουσες επιχειρήσεις, ήτοι οι εταιρείες Εθνική Τράπεζα και Eurobank, διεξάγουν εμπορικές δραστηριότητες εντός της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο κύκλος εργασιών της Εθνικής Τράπεζας που πραγματοποιήθηκε το έτος 2011 εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ανήλθε περίπου στα [...] και της Eurobank, για το ίδιο έτος ήταν περίπου [...].

Σύμφωνα με τις πιο πάνω διαπιστώσεις, η Επιτροπή προχώρησε στην αξιολόγηση της συμβατότητας της υπό αναφορά συγκέντρωσης με την ανταγωνιστική αγορά,

³ Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο [...].

τηρουμένης της διαδικασίας διαπίστωσης της συμβατότητας μια συγκέντρωσης δυνάμει των κριτηρίων περί συμβατότητας, όπως ορίζονται στο άρθρο 10 του Νόμου, για τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στις επηρεαζόμενες αγορές εντός της Δημοκρατίας και λαμβάνοντας υπόψη τα επιμέρους κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 12 του εν λόγω Νόμου.

Συναφώς, η Επιτροπή προχώρησε στον καθορισμό της σχετικής αγοράς προς αξιολόγηση της συμβατότητάς της υπό αναφορά συγκέντρωσης με την ανταγωνιστική αγορά, εφαρμόζοντας τα δεδομένα που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς προϊόντος/υπηρεσιών και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, ως αυτά διαλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Νόμου.

Στην παρούσα πράξη συγκέντρωσης, οι δύο όμιλοι Εθνική Τράπεζα και Eurobank δραστηριοποιούνται στο χρηματοπιστωτικό τομέα μέσω των θυγατρικών τους εταιρειών Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ (στο εξής η «Εθνική Κύπρου») και Eurobank Cyprus Ltd (στο εξής η «Eurobank Κύπρου»), εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η Εθνική Κύπρου και η Eurobank Κύπρου διεξάγουν τραπεζικές εργασίες, με την παροχή ενός ευρέως φάσματος τραπεζικών-χρηματοοικονομικών. Σημειώνεται επίσης ότι μόνο η Εθνική Κύπρου ασχολείται με τις ασφαλιστικές υπηρεσίες.

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απόφαση της αρ. 53/2012⁴, όπου κρίθηκε ότι η αγορά παροχής τραπεζικών υπηρεσιών διαχωρίζεται σε (α) χορηγήσεις- δάνεια και (β) καταθετικά προϊόντα χωρίς να διαχωρίζονται οι εν λόγω κατηγορίες ανάλογα με το είδος της πελατείας (ιδιώτες & επιχειρήσεις).

Αναφορικά με τις χορηγήσεις, αυτές δύναται να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, στεγαστικά δάνεια και καταναλωτικά δάνεια προς φυσικά πρόσωπα και επιχειρηματικά δάνεια σε μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Παρόλο που η Επιτροπή θα μπορούσε να διαχωρίσει περαιτέρω την αγορά σε στεγαστικά δάνεια και καταναλωτικά δάνεια κ.α. εντούτοις, στην παρούσα πράξη συγκέντρωσης δεν θεωρείται απαραίτητο, καθότι δεν τροποποιεί το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της συγκέντρωσης.

⁴ Απόφαση ΕΠΑ με αριθμό 53/2012 και ημερομηνία 16/11/2012 - Κοινοποίηση συγκέντρωσης αναφορικά με την εξαγορά του μετοχικού κεφαλαίου της Emporiki Bank of Greece A.E. από την Alpha Bank A.E.

Αναφορικά με τις καταθέσεις, αυτές δύναται να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, καταθέσεις όψεως, ταμειυτηρίου και προθεσμίας από νοικοκυριά, επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και δημόσιους φορείς. Παρόλο που η Επιτροπή θα μπορούσε να διαχωρίσει περαιτέρω την αγορά σε καταθέσεις όψεως, ταμειυτηρίου, προθεσμίας κ.α. εντούτοις, στην παρούσα πράξη συγκέντρωσης δεν θεωρείται απαραίτητο, καθότι δεν τροποποιεί το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της συγκέντρωσης.

Με βάση τα πιο πάνω, η Επιτροπή διαχωρίζει την αγορά παροχής τραπεζικών υπηρεσιών σε (α) χορηγήσεις- δάνεια και (β) καταθέσεις, καθότι ο οποιοσδήποτε διαχωρισμός σε λιανική ή εταιρική τραπεζική, δεν επηρεάζει το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της συγκέντρωσης, όπως θα διαφανεί πιο κάτω.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή, κρίνει ότι η σχετική γεωγραφική αγορά στην παρούσα πράξη συγκέντρωσης αφορά την Κυπριακή Δημοκρατία.

Σημειώνεται ότι στην παρούσα υπόθεση εξετάζουμε μια οριζόντια συγκέντρωση, καθότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά και στο ίδιο επίπεδο, ήτοι την παροχή τραπεζικών υπηρεσιών.

Η Εθνική Κύπρου και η Eurobank Κύπρου δραστηριοποιούνται στην αγορά παροχής υπηρεσιών καταθέσεων διαθέτοντας μερίδια αγοράς 1.19% και 3.43% αντίστοιχα για το έτος 2011⁵. Επομένως το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων στην αγορά αυτή ανέρχεται στο 4.62%.

Η Εθνική Κύπρου και η Eurobank Κύπρου δραστηριοποιούνται στην αγορά παροχής υπηρεσιών χορηγήσεων διαθέτοντας μερίδια αγοράς 1.92% και 3.23% αντίστοιχα για το έτος 2011⁶. Επομένως το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων στην αγορά αυτή ανέρχεται στο 5.15%.

Επομένως η Επιτροπή κρίνει ότι, δεν προκύπτει επηρεαζόμενη αγορά σε οριζόντιο επίπεδο, καθότι το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των εταιρειών στην ορισθείσα γεωγραφική αγορά δεν ξεπερνά το 15%.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου και συγκεκριμένα των άρθρων 10 και 11 το κριτήριο βάσει του οποίου μια συγκέντρωση

⁵ Πηγή ιστοσελίδα Κεντρικής Τράπεζας:
http://www.centralbank.gov.cy/nqcontent.cfm?a_id=11912

⁶ Ibid

κηρύσσεται συμβατή ή ασυμβίβαστη με τις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής αγοράς αφορά τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στην επηρεαζόμενη αγορά, και υπό το φως της προκαταρκτικής αξιολόγησης που προηγήθηκε σε ότι αφορά την παρούσα συγκέντρωση, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, δεν δημιουργείται ή ενισχύεται δεσπόζουσα θέση στις πιο πάνω σχετικές αγορές.

Με γνώμονα τα πραγματικά και νομικά δεδομένα, όπως αναλύθηκαν και σκιαγραφήθηκαν και όπως στη λεπτομέρειά τους αναδεικνύονται και βεβαιώνονται από το φάκελο της υπό κρίση συγκέντρωσης αλλά και εφαρμόζοντας τις σχετικές διατάξεις του Νόμου, η Επιτροπή, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγούνται σε αυτή σύμφωνα με το Νόμο και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική έκθεση της Υπηρεσίας, κατέληξε στην ομόφωνη απόφαση ότι στην υπό αναφορά συγκέντρωση δεν τίθεται θέμα δημιουργίας ή ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης καθώς δεν υπάρχει επηρεαζόμενη αγορά και συνεπώς, η υπό εξέταση συγκέντρωση δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς την συμβατότητα της με την ανταγωνιστική αγορά.

Ως εκ τούτου, ενεργώντας σύμφωνα με το άρθρο 18 του Νόμου, η Επιτροπή αποφασίζει ομόφωνα να μην αντιταχθεί στην κοινοποιηθείσα συγκέντρωση και κηρύσσει αυτή συμβατή με τις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής αγοράς.

Λουκία Χριστοδούλου

Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού